

Prof. dr hab. Grzegorz Gorzelak
Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych (EUROREG)
Uniwersytet Warszawski

Ocena rozprawy habilitacyjnej oraz dorobku naukowego dr. Macieja Popławskiego

Dr Maciej Popławski jest absolwentem Wydziału Gospodarka Narodowa Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu. W 2000 r. uzyskał tytuł magistra. Stopień doktora w zakresie ekonomii uzyskał po 7 latach, w 2007 roku, na tejże Akademii. Jego praca doktorska nosiła tytuł „*Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na rozwój gospodarki Dolnego Śląska w okresie transformacji systemowej*”.

Dr M. Popławski pracę zawodową podjął w 2000 r. w na stanowisku wykładowcy w Wyższej Szkole Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu (pracował tam do 2001 r.). Od tej pory do 2011 r. pracował w ok. 15 instytucjach edukacyjnych zlokalizowanych we Wrocławiu, Krakowie, Bolesławcu i Świdnicy. Od 2011 r. jest zatrudniony w różnych jednostkach organizacyjnych Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych im. Gen. Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu.

1. Ocena dorobku naukowego Habilitanta

1.1. Przegląd formalny

Dorobek naukowy dra M. Popławskiego jest bardzo skromny. Po doktoracie (a więc od 2007 r.) opublikował ogółem 12 rozdziałów w pracach zbiorowych (w tym ostatnie 5 w wydawnictwach swojej uczelni) oraz 16 artykułów. Wśród tych pozycji 11 zostało opublikowanych w języku angielskim, ale tylko 2 za granicą – i tylko te publikacje uzyskały 40 pkt. (wg nowej punktacji). Pozostałe pozycje zostały wydane w wydawnictwach i czasopismach w zasadzie lokalnych, głównie prowadzonych przez szkoły wyższe.

Tematyka publikacji Habilitanta jest zróżnicowana. Część z nich odnosi się do inwestycji zagranicznych na Dolnym Śląsku (pokłosie pracy doktorskiej - 7 rozdziałów w książkach, 7 artykułów – a więc dokładnie połowa całego zbioru publikacji, i tylko jeszcze dwie inne pozycje są wyłącznego autorstwa M. Popławskiego), część dotyczy bezpieczeństwa (głównie w odniesieniu do Dolnego Śląska). Kilka pozycji podejmuje problematykę komunikacji. Są to głównie rozdziały i artykuły pisane we współautorstwie, przy czym wkład Habilitanta nie jest podany.

Indeks cytowań prac Habilitanta h (Publish or Perish) wynosi 3, a ogólna liczba cytowań 23. Oznacza to, że jego dorobek publikacyjny zupełnie nie zaistniał w nawet tylko krajowym obiegu naukowym.

1.2. Ocena merytoryczna

W załączonym zbiorze 10 prac największą pozycją jest opracowanie „*Wieloczynnikowy model systemu diagnozowania bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego regionów Polski*”, liczące 211 stron formatu A4, w tym stron 71 tabel zawierających proste dane statystyczne zestawione z roczników statystycznych, 25 stron opisujących zestawione dane dla 3 województw (dolnośląskie, mazowieckie, podkarpackie – nie podano kryteriów tego wyboru) i kolejne stron 37 podobnych zestawień w załączniku. Jak z tego wynika, samego tekstu jest w tym opracowaniu 78 stron.

Pierwszy rozdział pracy (10 stron) w bardzo skrótowy, schematyczny sposób omawia problematykę bezpieczeństwa. Zawarte są w nim stwierdzenia bardzo ogólne, w najmniejszym stopniu nieprzybliżające czytelnikowi tej złożonej problematyki.

Rozdział drugi (10 stron) to propozycja metodologiczna, zgodnie z którą bezpieczeństwo regionu można mierzyć syntetycznymi wskaźnikami poziomu jego rozwoju gospodarczego i poziomu życia jego mieszkańców. Taka koncepcja jest absurdalna, w najmniejszym stopniu niepowiązana z rozumieniem bezpieczeństwa (tak, jak ono zostało pobieżnie omówione) prezentowanego w rozdz. 1., a wynika ona z nagięcia rutynowych badań porównawczych do zagadnień związanych z „bezpieczeństwem”.

W rozdz.3 (22 str.) omówiono konstruowanie mierników syntetycznych, przedstawiając zastosowane zmienne (w liczbie 34) i omawiając ich znaczenie. Zmienne w wielu przypadkach są zupełnie niewłaściwe, mierzą nie to, co mają mierzyć (np. zmienne odnoszące liczbę placówek typu biblioteki, apteki, kina itd. do liczby mieszkańców są wypadkową rzeczywistej dostępności tych placówek i struktury osadnictwa). Zmienne te tylko w sporadycznych przypadkach odnoszą się do tego, co można powiązać z „bezpieczeństwem” (pożary, przestępczość, zanieczyszczenia). Nie są to więc zmienne mierzące założone zjawiska (poziom rozwoju i poziom życia), a tym bardziej bezpieczeństwo.

Warstwa metodyczna pracy nie istnieje. Nie podano sposobu konstruowania wskaźnika syntetycznego, ani też wyników badania korelacji (wspomniano o takim zabiegu). Nie wyjaśniono założeń na podstawie których określono wagi zmiennych. Zastosowanie metody regresji do stworzenia „prognoz” nie jest właściwe – nie określono wpływu autokorelacji szeregów czasowych na otrzymane wyniki.

Podsumowanie (2,5 str.) zawiera skrócony opis wykonanych działań, a także pozytywne odpowiedzi na 6 pytań dotyczących walorów samej pracy i jej znaczenia dla nauki i praktyki. W odróżnieniu od Autora, na wszystkie te pytania należy udzielić zdecydowanie odpowiedzi negatywnych.

Bibliografia jest bardzo skromna, zawiera wyłącznie pozycje polskie.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że naukowe oraz poznawcze wartości tej pracy są zerowe, tak w warstwie teoretycznej, jak i empirycznej. Tym bardziej jest zadziwiające, że praca spotkała się z pozytywnymi recenzjami wydawniczymi, zamieszczonymi w zestawieniu dorobku Habilitanta.

Artykuł „*Assessment of socio-economic security policy based on an analysis of the state of security of Lower Silesia Poland*”¹ (przedstawiony w formie maszynopisu, nie wiadomo, gdzie publikowany) jest *de facto* tłumaczeniem części pracy omówionej wyżej, cierpi więc na te same jej wady.

Artykuł trzech autorów (bez podania wkładu Habilitanta) pt. „*Model of Negotiations Strategy In The Process of Building European Security*” (maszynopis)² przedstawia ogólne rozważania nt. zastosowań teorii gier w negocjacjach. Tekst nie odnosi się do realnych problemów bezpieczeństwa Europy Środkowej (pojęcie to jest niezdefiniowane) ani do

¹ Habilitant uległ manierze publikowania tekstów w języku angielskim, co w najmniejszym stopniu nie przyczynia się do szerszego odzewu tych pozycji w międzynarodowym życiu naukowym – tym bardziej, że jakość tłumaczenia bywa żenująco niska.

² Czytamy w nim: „*Thanks to Russia's aggressive policy, the North Atlantic Alliance has found itself in a situation it has not experienced since the end of the Cold war*”. Chyba nie bardzo jest się z czego cieszyć – może jednak lepiej pisać po polsku, a prawdopodobnie użytej frazy „w wyniku” jednak nie tłumaczyć przez „*thanks*” (zamiast „*as a result of*”, „*due to*” itp.).

rzeczywistych problemów negocjacyjnych. Jest oczywiste, że prawdziwi negocjatorzy nie wykorzystają tych rozważań w swojej pracy.

Kolejne teksty (w dwóch przypadkach pisane we współautorstwie – bez podania wkładu Habilitanta) odnoszą się do problematyki bezpieczeństwa miast i powiatów woj. dolnośląskiego, zawierając w istocie te same fragmenty, co praca szerzej wyżej omówiona i wymienione tu artykuły. Poza tym, że widzimy tu niewątpliwe autoplgiaty, to ponadto stawia to w wątpliwość oryginalność wkładu Habilitanta do omawianych pozycji.

Podsumowując stwierdzam, że dotychczasowy dorobek publikacyjny dr. Macieja Popławskiego w najmniejszym stopniu nie spełnia wymagań stawianych kandydatom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego.

2. Rozprawa habilitacyjna

Habilitant przedstawił jako swoje główne osiągnięcie naukowe nie wiadomo dlaczego wydaną po angielsku książkę liczącą 517 str. „*Diagnosing and Forecasting of Socio-Economic Security. The Case of Lower Silesia*”, opublikowaną przez toruńskie wydawnictwo Adam Marszałek w 2020 r.

Książka w warstwie „teoretycznej” i „metodologicznej”³ (także w Zakończeniu) jest tłumaczeniem (często nieporadnym) już omówionego opracowania „*Wieloczynnikowy model systemu diagnozowania bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego regionów Polski*”. Jest to ewidentny autoplgiat, tym bardziej wyraźny, iż opracowanie to nie jest przywołane z spisie literatury.

Książka cierpi na te same niedostatki i braki, co owo poprzednie opracowanie, choć w tym przypadku, ponieważ przedmiotem „analiz” są powiaty woj. dolnośląskiego, zupełnie niepotrzebne obszerne fragmenty druku (zestawienia tabelaryczne, omówienie poszczególnych zmiennych, opis poszczególnych powiatów) zajmują większą, niż poprzednio, część publikacji. Warstwa metodyczna budzi jeszcze większe wątpliwości, niż w przypadku opracowania wcześniej omówionego, poświęconego województwom. Np. dla zmiennej „liczba przestępstw w odniesieniu do liczby ludności” dostępne są tylko wartości dla dwóch ostatnich lat (2014 i 2015)? Wartości prognozowane dla poszczególnych powiatów to po prostu kolejne wartości ciągów arytmetycznych tych dwóch wartości, a nie wynik stosowania metody regresji!

Podsumowując: stwierdzam, że praca habilitacyjna dr. Macieja Popławskiego zupełnie nie spełnia najmniejszych choć wymogów stawianych takim dziełom.

Należy w tym miejscu ponowić wyrazy zdziwienia, że praca ta uzyskała pozytywne (skoro została opublikowana) recenzje wydawnicze (choć przedstawione przez innych, niż w przypadku poprzedniej pracy recenzentów).

3. Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Dr Maciej Popławski nie przedstawił zestawienia swojej działalności dydaktycznej.

Jak wskazuje w autoreferacie, dr M. Popławski od 2006 r. uczestniczył w 22 konferencjach, w tym w jednej za granicą. Część tych konferencji to krajowe konferencje

³ Cudysłowy są tu nieprzypadkowe.

międzynarodowe. W 10 przypadkach był członkiem komitetu organizacyjnego, w 3 jego przewodniczącym (konferencje organizowane w jego macierzystej uczelni).

Dr M. Popławski uczestniczył w 4 projektach badawczych finansowanych przez MON, w jednym przypadku był jego kierownikiem.

Był także kierownikiem dwóch wieloosobowych projektów prowadzonych w macierzystej uczelni: „*Wieloczynnikowy model bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego*” oraz „*Wieloczynnikowy system zarządzania bezpieczeństwem ekonomicznym Dolnego Śląska*”. Nie jest więc jasne, w jakim stopniu uczestnictwo innych osób w wykonywaniu tych projektów przyczyniło się do powstania dwóch większych prac omówionych w niniejszej recenzji, w tym pracy habilitacyjnej (tym bardziej, że kilka artykułów, w których M. Popławski był jednym z autorów, w istocie powieliła te same treści).

Habilitant odbył dwa staże (dwudniowy i trzymiesięczny) w Görlitz.

4. Ocena łączna

Ocena łączna dorobku naukowego, pracy habilitacyjnej i aktywności organizacyjnej oraz badawczej Habilitanta jest jednoznacznie negatywna. Dorobek publikacyjny dr. M. Popławskiego jest mierny, w znacznej części – w pierwszej fazie po doktoracie - oparty na eksploataowaniu pracy doktorskiej, a w drugiej zaś fazie na autoplagiatach. Co więcej, dorobek ten jest niejasny ze względu na udział osób trzecich w jego powstawaniu. Współpraca zagraniczna jest zerowa, działalność organizacyjna w istotnie ogranicza się do własnej uczelni, uczestnictwo w życiu naukowym zaś do spotkań i konferencji w peryferyjnych ośrodkach naukowych. Działalność dydaktyczna nie została ujawniona.

W świetle powyższego jest więc oczywiste, iż uważam, iż dr Maciej Popławski w żadnym stopniu nie zasługuje na przyznanie mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Nie mogę także powstrzymać się przed kolejnym wyrażeniem zdziwienia, iż wniosek o rozpoczęcie procedury habilitacyjnej dr. Macieja Popławskiego uzyskał pozytywną ocenę właściwych do tego ciał – wniosek ten powinien być zostać odrzucony, a procedura niewszczynana.

24 lipca 2021 r.

